

матеріали міжнар. наук.-практ. конф.: у 2 т. (м. Одеса, 21 травня 2021 року). Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 2. С. 45–48.

4. Липа В. А. Особливості строків на стадіях провадження адміністративного судочинства. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 3. С. 61–63.

5. Ковалів М. В., Гаврильців М. Т., Стахура І. Б. Адміністративне судочинство: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2014. 596 с.

6. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

7. Кодекс суддівської етики затверджений XI черговим з'їздом суддів України від 22.02.2013. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13#Text>.

8. Гошовський В. С. Проблеми відводу (самовідводу) судді в адміністративному судочинстві України: перспективи розвитку. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. Вип. 3(9). С. 149–152.

9. Спафаров Д. Дефект відповідача в адміністративному процесі. *Підприємництво, господарство і право. Науково-практичний господарсько-правовий журнал*. 2020. № 7. С. 192-198.

10. Калмикова Я. С. Особливості дослідження речових доказів в адміністративному судочинстві. *Часопис Київського університету права*. 2012. Вип. 3. С. 155–160.

11. Корецький І. О. Доказування як засіб доведення позиції сторін в адміністративному судочинстві. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Вип. 1. С. 56–62.

12. Про судову експертизу: закон України від 25.02.1994 № 4038-ХІІ. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>.

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2021.2.2.7>

КАЗЬМІНА-ВОРОНЕЦЬ Я. С.

**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ
«ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ» В СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО
УКРАЇНИ ЯК ОБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ**

**STATE POLICY OF UKRAINE REGARDING THE IMPLEMENTATION
OF THE EUROPEAN GREEN COURSE IN AGRICULTURE OF UKRAINE
AS AN OBJECT OF ADMINISTRATIVE LAW**

Стаття присвячена розкриттю авторської думки щодо державної політики України по впровадженню «Європейського Зеленого Курсу» в сільське господарство, крім того державна політика щодо зазначеного курсу розкривається як об'єкт адміністративно-правового регулювання. В статі надається авторських визначень наступних термінів: 1) державна політика визначається як система законів, регуляторних заходів, напрямків дій та пріоритетів фінансування, що стосуються певної проблеми (питання), оприлюднених державним органом або його представниками; 2) державна політика у сільськогосподарській сфері – це заява про дії та основні інструменти (стратегії, програми, плани тощо), які використовуються для досягнення сталого розвитку сільського господарства. Програма, з іншого боку, є комплексним планом, який включає цілі, які необхідно досягти, специфікації необхідних ресурсів і етапи роботи, які необхідно виконати. Детально розроблені плани часто розглядають як програми та сукупність скоординованих заходів, які

© КАЗЬМІНА-ВОРОНЕЦЬ Я. С. – здобувач (Науково-дослідний інститут публічного права)

взаємно спрямовані на досягнення певної мети. Робиться висновок, що перехід до сталої продовольчої системи може принести екологічні, медичні та соціальні переваги, а також запропонувати більш справедливі економічні вигоди. Практика сталого розвитку в політичній та економічній сферах, розробка національних підходів та способів узгодження політичних змін щодо зменшення впливу на навколишнє середовище – це є на сьогодні актуальними питанням багатьох країн на наступні десятиліття. Зроблено висновок, що державна політика України щодо впровадження «Європейського Зеленого Курсу» в сільське господарство України є своєрідним феноменом, який виник на тлі необхідності природоохоронного ставлення до планети Земля, однак практичного оформлення як самостійної ланки практичної діяльності політичних суб'єктів поки ще не отримала. Це дозволяє нам здійснити припущення, що її можна розглядати крізь призму об'єктної складової адміністративно-правового регулювання, оскільки існує об'єктивна необхідність її розробки та здійснення. Наразі імплементація європейських екологічних норм і стандартів в систему державного управління сільським господарством є однією із стратегічних цілей державної екологічної політики України, адже перехід до сталої продовольчої системи може принести екологічні, медичні та соціальні переваги, а також запропонувати більш справедливі економічні вигоди.

Ключові слова: *державна політика, сільське господарство, сталий розвиток, адміністративно-правове регулювання, Європейський Зелений Курс, сталий розвиток.*

The article is devoted to the disclosure of the author's opinion on the state policy of Ukraine on the introduction of the «European Green Deal» in agriculture, in addition, the state policy on this course is disclosed as an object of administrative and legal regulation. The article provides the author's definitions of the following terms: 1) public policy is defined as a system of laws, regulatory measures, areas of action and funding priorities related to a particular problem (issue), published by the state body or its representatives; 2) state policy in the agricultural sphere is a statement of actions and basic tools (strategies, programs, plans, etc.) that are used to achieve sustainable agricultural development. The program, on the other hand, is a comprehensive plan that includes goals to be achieved, specifications of resources required, and stages of work to be performed. Detailed plans are often seen as programs and a set of coordinated actions that are mutually aimed at achieving a specific goal. It is concluded that the transition to a sustainable food system can bring environmental, medical and social benefits, as well as offer fairer economic benefits. The practice of sustainable development in the political and economic spheres, the development of national approaches and ways to coordinate policy changes to reduce environmental impact - these are the current issues of many countries for decades to come. It is concluded that the state policy of Ukraine on the introduction of the "European Green Course" in agriculture of Ukraine is a phenomenon that arose against the background of the need for environmental treatment of the planet Earth, but practical design as an independent part of the political activities of political actors. This allows us to make the assumption that it can be considered through the prism of the object component of administrative and legal regulation, as there is an objective need for its development and implementation. Currently, the implementation of European environmental norms and standards in the system of public agricultural management is one of the strategic goals of Ukraine's state environmental policy, as the transition to a sustainable food system can bring environmental, medical and social benefits and offer fairer economic benefits.

Key words: *state policy, agriculture, sustainable development, administrative and legal regulation, European Green Deal, sustainable development.*

Постановка проблеми. Початок будь-якого дослідження традиційно формується шляхом з'ясування об'єктних складових, де здійснюється розгляд питання співвідношення основних явищ у межах досліджуваної сфери, а також категорійне наповнення окремих юридичних конструкцій [1, с. 9; 2]. Для нас науковий інтерес становлять зокрема такі як «державна політика»,

«сільське господарство України» та «Європейський Зелений Курс», адже розкриття їхньої сутності надасть можливість виявити коло суспільних відносин, що складають сферу адміністративно-правового регулювання в межах впровадження «Європейського Зеленого Курсу» в сільське господарство України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сталий розвиток сільського господарства в Україні є предметом аналізу чисельних наукових досліджень вітчизняних вчених різних галузей наукових знань, зокрема це: К. Алканкіна, Ю. Лупенко, В. Месель-Веселяка, Я. Ткаченко та інші. Однак враховуючи, що впровадження Європейського зеленого курсу в Україні взагалі та у сільське господарство – зокрема досить нова тема, це спонукає наукову спільноту до пошуку істинності в цьому питанні.

Метою статті є висвітлення власної думки щодо державної політики України щодо впровадження «Європейського Зеленого Курсу» в сільське господарство України як об'єкт адміністративно-правового регулювання.

Виклад основного матеріалу. На початку хотілось би уточнити, що за загальним правилом держава забезпечує життєдіяльність суспільства як системи через використання влади, а право – через правове регулювання – впорядкування суспільних відносин за допомогою права і правових засобів. Інакше: сфера правового регулювання – це галузь соціального простору, яка охоплена правом. Це насамперед суспільні відносини, економічні, політичні, соціально-культурні. Йдеться про ті суспільні відносини, функціонування яких неможливо без використання правових засобів. Однак не все в суспільних відносинах урегульовано правом. Наприклад, в галузі економічних відносин – це процеси виробництва; в галузі політичних відносин – розробка програм і статутів партій; в галузі духовно-культурних – релігійні відносини та ін. Відповідно, скласти сферу правового регулювання можуть лише відносини, що піддаються правовому регулюванню [2; 3, с. 70].

Загалом регулювати, відповідно до Великого тлумачного словника сучасної української мови – це впорядкувати що-небудь, керувати чимось, підкоряючи його відповідним правилам, певній системі [4, с. 1020-1021].

Говорячи про адміністративне правове регулювання не можна не відмітити, що сталого визначення вказаної категорії в українських правників досі не має. Але, є низка ознак, на які звертається загальна увага, тому вони можуть слугувати характерними ознаками адміністративно-правового регулювання [5, с. 123; 2].

Як приклад, вчені В. Петрова та А. Семенов визначають адміністративно-правове регулювання як виконавчо-розпорядчу діяльність державних організацій, наділених державно-владними повноваженнями, спрямовану на стабілізацію суспільних відносин шляхом прийняття нормативно-правових актів та забезпечення їх виконання [6]. Тим самим автори конкретизують, що вплив на суспільні відносини можуть здійснювати лише спеціальні суб'єкти – державні органи, які наділені владно-розпорядчими повноваженнями, а сам процес може відбуватися тільки в формі виконавчо-розпорядчої діяльності шляхом прийняття нормативно-правових актів. Але при такому формулюванні адміністративно-правового регулювання осторонь залишаються посадові особи місцевого самоврядування, які не відносяться до органів державної влади. Тому на нашу думку коли йде мова про суб'єктів, які здійснюють адміністративно-правове регулювання необхідно говорити про органи публічної адміністрації.

Відповідно, можемо визначити характерні ознаки, які притаманні адміністративно-правовому регулюванню: 1) суб'єктами регулювання виступають органи публічної адміністрації; 2) які через реалізацію адміністративних повноважень; 3) впливають на суспільні відносини; 4) для досягнення спеціальної мети – впорядкування, підкорення відповідним правилам.

З врахуванням зазначеного можемо перейти до розкриття об'єктних складових цього дослідження. В першу чергу, з'ясуємо, що на сьогодні передбачає собою категорія «державна політика».

У будь-якому суспільстві державні структури ухвалюють закони, формують політику та розподіляють ресурси. Це справедливо на всіх рівнях.

Відразу відмітимо, що в англійській мові відсутня різниця між словами «державний» і «суспільний», обидва ці слова виражені терміном «public». Це є показовим, тому що держава – це не тільки чиновники і політики, держава і влада – це суспільство, яке впливає на процеси, що відбуваються у країні. Школа публічної політики ставить своєю метою вдосконалення того, що називається «policy», а не «politics». «Public policy» передбачає узгодження суспільних інтересів, а не боротьбу чи конкуренцію, і цим вона принципово відрізняється від партійної політики. Public

policy передбачає сумісну роботу представників уряду, місцевих влад, суспільних організацій, незалежних дослідників, експертів тощо, а не протиставлення їх один одному. Public policy здійснюється за рахунок розгортання процесу аналізу державної політики як єдності економічної, соціальної і політичної сфер, спрямованих на вирішення суспільно-значущих проблем [5; 7; 8; 9, с. 51–52]. Ми не будемо зупинятися на дискусіях з означеного, лише зазначимо, що вітчизняне законодавство використовує саме категорію «державна політика».

Оксфордський довідник розкриваючи ознаки категорії «Public policy» вказує на те, що вона залежить від того, як в країні здійснюється правління. Правління – це утвердження волі, спроба здійснювати контроль, формувати світ [10].

Зокрема, державна політика має ряд ключових атрибутів: створюється у відповідь на якусь проблему чи питання, що потребує уваги; це те, що уряд вирішує робити (фактично) чи не робити (неявно) щодо певного питання чи проблеми; може мати форму закону, постанови, або сукупності всіх законів і нормативних актів, які регулюють конкретне питання чи проблему; проводиться від імені «суспільства»; орієнтована на мету або бажаний стан, наприклад на вирішення проблеми; політику в кінцевому підсумку виробляють уряди, навіть якщо ідеї надходять від громадськості або через взаємодію уряду та громадськості; розробка політики є частиною поточного процесу, який не завжди має чіткий початок чи кінець, оскільки рішення щодо того, хто отримає вигоду від політики та хто буде нести будь-який тягар, що випливає з політики, постійно переоцінюються та переглядаються [11].

Таким чином, важливим аспектом державної політики є право. У загальному сенсі закон включає конкретні законодавчі акти та більш широко визначені положення конституційного чи міжнародного права. Закон може вплинути на те, як ставляться громадяни до реформ, що проводяться в країні і до тих послуг, які вони можуть отримати від держави внаслідок проведеної реформи. Так само законодавство визначає сфери для державного фінансування та його розмір.

Отже, державну політику загалом можна визначити як систему законів, регуляторних заходів, напрямків дій та пріоритетів фінансування, що стосуються певної проблеми (питання), оприлюднених державним органом або його представниками.

Ми приєднуємося до позиції А. Даниленко, яка в своєму дисертаційному дослідженні «Публічне адміністрування в Україні» приходить до висновку, що хоч уряд і держава використовуються як взаємозамінні суб'єкти формування офіційної політики в країні, однак між ними існує відмінність. Уряд є більш формальним, відчутним і лише певним аспектом держави, оскільки «держава» включає в себе широкий спектр як формальних, так і неформальних процесів, і її зусилля спрямовані на досягнення цілей задля служіння суспільству, що прагне жити в єдності на однакових та рівних умовах, де уряд та його структури здебільшого орієнтовані й спеціалізовані на окремих аспектах публічного адміністрування. Саме тому, на погляд авторки, необхідно використовувати не категорію «державне управління», а «національне врядування». Яку вона розуміє, як «всеохоплююче поняття, керівний процес держави, реалізований за допомогою державного та публічного формування, впровадження й використання загальних та спеціальних норм, інструментів і процедур задля врегулювання суспільних відносин та виконання поставлених перед державою та суспільством завдань і функцій» [12]. Таке розуміння на пряму впливає на сутність новітнього розуміння категорії «державна політика».

Таким чином, державна політика – це продуманий план дій, спрямований на прийняття рішень і досягнення раціональних результатів, який визначає, як люди в країні повинні діяти або поводитися.

Наступне, що ми повинні дослідити це державну політику щодо сільського господарства України.

Сільське господарство залишається пріоритетним сектором для українського уряду, особливо з огляду на підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та імплементацію Угоди про поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі з ЄС (ПВЗСТ). З моменту підписання Угоди про асоціацію експорт аграрної продукції в ЄС збільшився більш ніж на третину (на 37% з 4,5 млрд в 2013 до 6,1 млрд. в 2018 – 6,6 млрд. за 11 місяців 2019). Більше того, за даними щомісячного моніторингу аграрної торгівлі, який здійснює Європейська Комісія, за період з листопада 2018 року по жовтень 2019 року Україна посіла третє місце в переліку найбільших постачальників продукції аграрного сектору до країн Євросоюзу, експортувавши на суму 7,3 млрд євро [13]. Вироблена в сільському господарстві 1 гривня продукції дає змогу одержувати понад 12 гривень продукції в інших галузях. Сільські території є місцем оздоровлення жителів країни, а сільське населення – оберегом національних звичаїв і традицій [14].

Категорія «сільське господарство» тісно пов'язана з іншими категоріями такими як: «сільськогосподарська діяльність», «сільське господарське виробництво», «агропромисловий комплекс», «аграрний ринок». В свою чергу державна політика України щодо сільського господарства також може стосуватися питань аграрної політики, державної підтримки та дерегуляції.

Так, реєстрація законопроекту «Про основні засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку» № 9162 від 04.10.2018 р. [15] вкотре актуалізує питання щодо розмежування державної політики щодо сільського господарства та державної аграрної політики. Хоча, не зважаючи деякі прогресивні моменти, вказаний законопроект також не визначає, що таке «державна аграрна політика» та «державна політика сільського розвитку», в чому полягає їх зміст та чим вони відрізняються між собою.

Раніше діючий Закон України «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року» [16] визначав основні засади вказаної політики і до сфери дії закону відносив сільське та рибне господарство, харчову промисловість і перероблення сільськогосподарських продуктів, аграрну науку і освіту, соціальну сферу села, їх матеріально-технічне та фінансове забезпечення [16]. Отже, відповідно до вказаного закону сільське господарство є частиною агросектору. До такого висновку приходять і ряд вітчизняних науковців [17].

Чинний Закон України від 24.06.2004 р. № 1877-IV «Про державну підтримку сільськогосподарства України» не дає визначення сільського господарства, а натомість використовує терміни: сільськогосподарська продукція, аграрні біржа та ринок, сільськогосподарське підприємство та сільськогосподарська діяльність. Під сільськогосподарським підприємством вказаний закон розуміє сільськогосподарського товаровиробника, який є «юридичною особою незалежно від організаційно-правової форми або фізичною особою – підприємцем, основною діяльністю якої є виробництво сільськогосподарської продукції та/або розведення, вирощування, вилов риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах) та її переробка на власних чи орендованих потужностях, у тому числі власно виробленої сировини на давальницьких умовах, а також здійснення операцій з її постачання, причому в такій діяльності питома вага вартості сільськогосподарських товарів/послуг становить не менше 75 відсотків вартості всіх товарів/послуг, поставлених протягом попередніх 12 послідовних звітних податкових періодів сукупно. До сільськогосподарських товаровиробників також належать сімейні фермерські господарства, зареєстровані платниками єдиного податку четвертої групи згідно із главою 1 розділу XIV Податкового кодексу України» [18].

Також у зазначеному законі надається визначення сільськогосподарської діяльності, як діяльності з: 1) виробництва продукції рослинництва, зокрема рослинних культур, а також вирощування ягід, фруктів та овочів, квітів та декоративних рослин (у відкритих або закритих ґрунтах), грибів, насіння, прянощів, саджанців та водоростей, а також її обробки, переробки та/або консервації; 2) виробництва продукції тваринництва, зокрема свійських сільськогосподарських тварин, птахівництва, кролівництва, бджільництва, а також розведення шовкопрядів, хробаків, равликів, молюсків, змії та інших плазунів або слимаків, інших наземних ссавців, безхребетних та комах, а також її обробки, переробки та/або консервації; 3) заліснення, у тому числі створення захисних лісових насаджень, збирання дикорослих грибів та ягід, інших дикорослих рослин, їх обробки та консервації; 4) розведення та/або утримання, та/або вирощування, та/або вилов прісноводної та/або морської риби, жаб, безхребетних, водоростей та інших гідробіонтів; 5) обробки та/або консервації риби або інших прісноводних чи морських безхребетних, інших об'єктів аквакультури, дикорослих водоростей; 6) надання послуг сільськогосподарського характеру (сіяння, збирання врожаю, зберігання сільськогосподарської продукції) [18].

Як ми бачимо в аналізованому законі, чіткого визначення терміну «сільське господарство» не надається, а деталізуються види сільської діяльності, які постійно змінюються. Тому необхідно буде вносити зміни в закон з появою нових видів, що є не логічним та затратним процесом.

В Законі України від 18.01.2001 р. № 2238-III «Про стимулювання розвитку сільського господарства на період 2001–2004 років» було надано визначення «сільського господарства», але в законі він був поєднаний із категорією «сільське господарство» та «сільськогосподарське виробництво» і визначав їх як «вид господарської діяльності з виробництва продукції, яка пов'язана з біологічними процесами її вирощування, призначеної для споживання в сирому і переробленому вигляді та для використання на нехарчові цілі» [19].

На нашу думку це визначення є найбільш лаконічним терміном та таким, що відповідає реальним видам діяльності, що мають місце в сільському господарстві. Однак не потрібно ставити знак рівно між «сільським господарством» та «сільським виробництвом», адже останнє є

складовою сільського господарства. Так, Постанова Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2019 р. № 970 «Про затвердження Порядку (детальних правил) органічного виробництва та обігу органічної продукції» під господарством визначає «всі потужності, що перебувають під єдиним управлінням, для цілей вирощування живих тварин та/або виробництва не переробленої сільськогосподарської продукції» [20].

Взагалі необхідно відмітити, що в англійських словниках «сільське господарство» перекладають як «agriculture» яке, в свою чергу, походить від латинського *ager* (поле) і *colo* (обробляти), що означає, у поєднанні, латинською – обробка поля або землі [21]. Але це слово стало охоплювати дуже широкий спектр видів діяльності, які є невід’ємними для сільського господарства і мають власні описові терміни, такі як вирощування, одомашнення, садівництво, деревництво та овочеводство, а також форми ведення тваринництва та рослинництва. Крім того, сільське господарство часто кваліфікують такими словами, як екстенсивний та інтенсивний, точне значення яких не є самоочевидним. Багато різних атрибутів також використовуються для визначення конкретних форм сільського господарства, таких як тип ґрунту, частота вирощування та основні культури чи тварини. Термін сільське господарство іноді обмежується вирощуванням сільськогосподарських культур, за винятком вирощування домашніх тварин, хоча зазвичай він має на увазі обидві види діяльності.

Так, Оксфордський словник англійської етимології дуже широко визначає сільське господарство як «науку та мистецтво обробки ґрунту, включаючи спільні заняття зі збиранням врожаю та вирощуванням худоби; обробки землі та землеробство (у найширшому сенсі)» [10].

Відповідно, державна політика у сільськогосподарській сфері – це заява про дії та основні інструменти (стратегії, програми, плани тощо), які використовуються для досягнення сталого розвитку сільського господарства. Програма, з іншого боку, є комплексним планом, який включає цілі, які необхідно досягти, специфікації необхідних ресурсів і етапи роботи, які необхідно виконати. Детально розроблені плани часто розглядають як програми та сукупність скоординованих заходів, які взаємно спрямовані на досягнення певної мети.

Що стосується державної політики України щодо впровадження «Європейського Зеленого Курсу» в сільське господарство, то необхідно відзначити, що зміна клімату та погіршення стану навколишнього середовища є екзистенційною загрозою для всього світу. Щоб подолати ці виклики 14 липня 2021 року Комісія ЄС представила пропозиції щодо досягнення цілей сталого розвитку і втілення Європейської Зеленої Угоди [22] (далі – ЄЗУ) в реальність, яка покликана перетворити ЄС на сучасну, ресурсоефективну та конкурентоспроможну економіку.

ЄЗК – це оновлена політика ЄС щодо клімату, енергетики, транспорту та оподаткування, яка направлена на скорочення чистих викидів парникових газів щонайменше на 55% до 2030 року порівняно з рівнями 1990 року. Вона включає низку нових заходів та удосконалює існуючі ініціативи для досягнення кліматичної нейтральності¹ в Європі в довгостроковій перспективі. Цілі ЄЗК такі: 1) забезпечити продовольчу безпеку в умовах зміни клімату та втрати біорізноманіття; 2) зменшити екологічний та кліматичний слід продовольчої системи ЄС; 3) посилити стійкість продовольчої системи ЄС; 4) очолити глобальний перехід до конкурентоспроможної стійкості від «ферми до вилки» [23].

Україна також не знаходиться осторонь від зазначеної вище проблеми сталого розвитку та кліматичної нейтральності. У статті 16 Конституції України визначено, що «забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов’язком держави» [24]. Тому ще у березні 1998 році Постановою Верховної Ради України № 188/98-ВР були прийняті «Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки» [25].

В зазначеній постанові вказується, що державна політика України щодо подолання кризового стану в екологічній сфері буде спрямована на реформування: 1) промислової галузі; 2) енергетичної та ядерної галузей; 3) сільського господарства; 4) транспортної галузі; 5) житлово-комунального господарства; 6) промислових відходів; 7) військової діяльності та конвер-

¹ Кліматична нейтральність – це ситуація, коли економічна діяльність і споживання не мають негативного впливу на клімат. Досягнення кліматичної нейтральності характеризується збалансованістю парникових газів, а саме зменшенням усіх викидів і компенсацією незнижених викидів у рослинах (наприклад, у лісах) або підземному уловлюванні та зберіганні. https://www.varam.gov.lv/en/article/minister-puce-european-green-course-cormerstone-moving-towards-climate-neutrality?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

сії військово-промислового комплексу; 8) водних ресурсів та екосистеми; 9) земельних ресурсів; 10) корисних копалин; 11) атмосферного повітря; 12) рослинного світу та лісових ресурсів; 13) заповідної справи та збереження біорізноманіття; 14) тваринного світу, мисливства та рибних ресурсів.

Серед основних пріоритетів державної політики охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів провідне місце належать формуванню збалансованої системи природокористування та адекватної структурної перебудові виробничого потенціалу економіки, екологізації технологій у сільському господарстві [25].

Те що реформування сільського господарства у напрямі сталого розвитку залишається актуальним і в наші часи свідчать прийняття оновленої стратегії державної екологічної політики України на період до 2030 року [26]. Так керівництвом нашої країни були розроблені пропозиції, які спрямовані на підвищення амбіцій щодо кліматичної політики протягом наступних десяти років (більш детально про правові засади формування та реалізації державної політики України щодо впровадження «Європейського Зеленого Курсу» в сільське господарство піде мова у наступному підрозділі роботи). Кліматична політика створить нові можливості для економіки України, а також нові робочі місця. Однак швидка й одночасна економічна трансформація буде викликом для державної політики України, оскільки для її реалізації та впровадження ЄЗК будуть потрібні інвестиції та інновації.

Отже, імплементація європейських екологічних норм і стандартів в систему державного управління є однією із цілей державної екологічної політики України. Адже Європейська система сільського господарства та продовольства, що підтримується Спільною сільськогосподарською політикою, вже є світовим стандартом щодо екологічної безпеки, безпеки постачання, харчування та якості [27]. Тепер це також має стати стандартом стійкості та якості і в Україні. Перехід до сталої продовольчої системи може принести екологічні, медичні та соціальні переваги, а також запропонувати більш справедливі економічні вигоди. Практика сталого розвитку в політичній та економічній сферах, розробка національних підходів та способів узгодження політичних змін щодо зменшення впливу на навколишнє середовище – це є на сьогодні актуальними питанням багатьох країн на наступні десятиліття.

Висновки. Державна політика України щодо впровадження «Європейського Зеленого Курсу» в сільське господарство України є своєрідним феноменом, який виник на тлі необхідності природоохоронного ставлення до планети Земля, однак практичного оформлення як самостійної ланки практичної діяльності політичних суб'єктів поки ще не отримала. Це дозволяє нам здійснити припущення, що її можна розглядати крізь призму об'єктної складової адміністративно-правового регулювання, оскільки існує об'єктивна необхідність її розробки та здійснення. Наразі імплементація європейських екологічних норм і стандартів в систему державного управління сільським господарством є однією із стратегічних цілей державної екологічної політики України, адже перехід до сталої продовольчої системи може принести екологічні, медичні та соціальні переваги, а також запропонувати більш справедливі економічні вигоди. Україна лише на початку шляху з реалізації вимог зазначеного курсу, проте практика сталого розвитку в політичній та економічній сферах, розробка національних підходів та способів узгодження політичних змін щодо зменшення впливу на навколишнє середовище – вже є основними векторами здійснення адміністративно-правового регулювання впровадження «Європейського Зеленого Курсу» в сільському господарстві України.

Список використаних джерел:

1. Замрига А. *Адміністративно-правове забезпечення господарської діяльності в Україні. Теорія і практика*. Херсон : «ОЛДІ-ПЛЮС», 2020. 374 с.
2. Парамонов Д. *Адміністративно-правове забезпечення захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності в Україні* : дис. ... доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» / Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2021.
3. Ананченко А. Механізм правового регулювання та його елементи. *Актуальні питання державотворення у аспекті євроінтеграційних процесів в Україні* : зб. тез круглого столу (м. Київ, 1 листопада 2016 р.); за ред.: Н. Кулак, А. Головащук. Київ : КНУТД, 2016. С. 70–73.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Укл. і голов. ред. В. Т. Бусел. *ВТФ «Перун»*, 2001. 1440 с.
5. Матвійчук А. Визначення адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення регуляторної політики. *Підприємство, господарство і право*. 2018. № 11. С. 121–124.

6. Петрова В., Семенов А. Понятие административно правового регулирования. *Теория и практика общественного развития*, 2015. № 16, С. 29–31.
7. Воронкова В. *Філософія гуманістичного менеджменту: (соціально-антропологічні виміри)*. Запоріжжя: РВВ ЗДІА, 2008. 254 с.
8. Максименюк М. Філософські засади публічного адміністрування. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2015. Вип. 61. С. 206–223.
9. Сукманова О. *Публічне адміністрування охорони права власності в Україні. Теорія і практика*. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 450 с.
10. *The Concise Oxford Dictionary of English Etymology*. Edited by: T. F. Hoad. Oxford University Press, 2003.
11. What is Public Policy? Center for Civic Education, 2021. URL: <https://www.civiced.org/project-citizen/what-is-public-policy>
12. Даниленко А. Засади публічного адміністрування в Україні : дис. ... доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» / Науково-дослідний інститут публічного права. К., 2020. 210 с.
13. Сільське господарство в Україні. *DLF Attorneys-at-law*, 2020 URL: <https://dlf.ua/ua/silске-gospodarstvo-v-ukrayini/>
14. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року. За ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Месель-Веселяка. К. : ННЦ «ІАЕ», 2012. 182 с. URL: <http://agroua.net/docs/strateg.pdf>
15. Про основні засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку: Законопроект № 9162 від 04.10.2018р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64742
16. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2982-15#Text>
17. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / за ред. М. В. Присяжнюка та ін. К.: ННЦ ІАЕ, 2011. 1008 с.
18. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24.06.2004 р. № 1877-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#top>
19. Про стимулювання розвитку сільського господарства на період 2001–2004 років: Закон України від 18.01.2001 р. №2238-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2238-14/ed20010626/find?text=%D1%B3%EB%FC%F1%FC%EA%E5+%E3%EE%F1%EF%EE%E4%E0%F0%F1%F2%E2%EE+%28%F1%B3%EB%FC%F1%FC%EA%EE%E3%EE%F1%EF%EE%E4%E0%F0%F1%FC%EA%E5+%E2%E8%F0%EE%E1%ED%E8%F6%F2%E2%EE%29#Text>
20. Про затвердження Порядку (детальних правил) органічного виробництва та обігу органічної продукції: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.2019 р. № 970. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/970-2019-%D0%BF#Text>
21. Harris, David R. and D. Q. Fuller (2014) Agriculture: Definition and Overview. In *Encyclopedia of Global Archaeology* (Claire Smith, Ed.). Springer, New York. pp 104-113. URL: https://www.researchgate.net/publication/301345493_Agriculture_Definition_and_Overview
22. Architecture Factsheet (2021) European Commission. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_21_3671
23. Agriculture and the Green Deal (2021) European Commission. URL: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/agriculture-and-green-deal_en
24. Конституція України від 28.06.1996. № 254к/96–ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Стаття 141.
25. Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки: Постанова Верховної Ради України від 05.03.1998 р. №188/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/188/98-%D0%B2%D1%80#Text>
26. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України від 28.02.2019 р. № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
27. Agriculture (2019) BRIEFING EU policies – Delivering for citizens. European Union. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/635524/EPRS_BRI\(2019\)635524_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/635524/EPRS_BRI(2019)635524_EN.pdf)